

Bu günlərdə Xalq şairi Sabir Rüstəmxanlının yetmiş yaşı tamam olur. Bu yaxınlarda şairin yubileyi qardaş Türkiyədə qeyd edilib. Bakıdakı yubiley tədbiri mayın 25-də, Akademik Milli Dram Teatrında baş tutacaq. Doğum günü ərəfəsində Sabir müəllimlə görüşüb söhbətləşdik.

- *Türkiyədə sizin yubileyiniz artıq qeyd olundu. Qardaş öl-kədən hansı təəssüratlarla qayıtmısınız?*

- Mayın 14-də İstanbul Böyük Şəhər Bələdiyyəsi "Fatih" Mədəniyyət Mərkəzində "Sabir Rüstəmxanlının 70 yaşı" adlı yubiley tədbiri keçirdi. Tədbirin moderatoru, Böyükşəhər Bələdiyyəsinin əməkdaşı, yazar Özcan Ünlü idi. Əsas paneldə millət vəkili Rafael Hüseynov, türk dünyasının tanınmış professoru Əli Yavuz Akpınar, professor Gülşən Alışık, Türk Dünyası Araşdırmaları Vəqfi başkanı Közhan Yazgan və başqaları çıxış etdilər. Türkiyənin "Bengü Türk" telekanalı 3 saat yarım davam edən tədbiri olduğu kimi efirə verdi. Bundan başqa, tədbir zamanı "Yurdumun En Güzel Nağmesi" adlı kitabım qonaqlara paylandı. Qeyd edim ki, kitab Türkiyədə on min tirajla çap olunub. Burada mənim şeirlərimlə bərabər, onlar haqqında rəylər də geniş yer alıb. Kitaba İstanbul Böyükşəhər Bələdiyyəsinin sədri Qədir Topbaş ön söz yazıb. Eyni zamanda qardaş öl-kədə nəşr olunan "Koroğlu" dərgisinin də bütün bir sayı mənim yaradıcılığımıza həsr edilmişdi. Yəni, yubiley tədbiri məndə çox xoş təəssüratlar doğurdu, bu qədərini özüm də gözləməyirdim. Hər beş ildən bir yaradıcılıq gecəsi keçir-səm də, açığı, təntənəli mərasim-ləri xoşlamıram. Şöhrət, əlbəttə, yazıçı üçün normal hissdır. İstə-yirsən ki, səni tanıсынlar, şeirlərini oxusunlar, onlardan danışsınlar. Amma mən düşünürəm ki, bu mərhələni... bir az keçmişəm.

- *Bu günlərdə söhbət sizdən, qeyd olunan yubileyinizdən düşdü. Dostlardan biri soruşdu ki, Sabir müəllimin necə yaşı olur, 60 var?.. Şablon sualdan istifadə etməli olacağam: belə cavab qalmağınızın sirri nədədir?*

- Bunu, əlbəttə, eşitmək çox xoşdur. Düzünü deyim, adamın özünə də inandırıcı görünmür, amma reallıqdan qaçmaq ol-maz...

- *Ümumi sualların cavabları həmişə fərdi olur, odur ki, növbəti şablon sualı verim. Beş-on il, ya elə bir il əvvəlki yaşınızla müqayisədə nə dəyişib? Təəssürat fərqi varmı?*

- Şübhəsiz, insanlara, hadisələrə münasibətdə bəzi şeylər dəyişilir. Şair Qabilə yaxın dost idik, o vaxt 21 yaşım vardı, "Ədəbiyyat" qəzetində işə düzəlmişdim, Qabil müəllim də orada işləyirdi. Qabil o vaxt "Nəsimi" poemasını yazırdı. Redaksiyanın tənəkliliyi bir eyvanı vardı, məni ora çağırır, axşam yazdığı dörd, ya səkkiz misranı oxuyurdu.

“Anama dedi ki, bu uşağın çörəyi sözdən çıxacaq”

- *Belə bir fikir var ki, yazarların hamısının bir uşaqlıq zədəsi olur. Bu fikirlə razısınız?*

- Dumanlı yadıma gəlir, bunu yazmışam da. Beş-altı yaşım vardı, dayım qoyunları otlağa aparırdı, təklif elədi ki, onunla gedim. Getmək istəmədim. Bilirdim ki, yay quraqlıq keçdiyi üçün kəndimizdəki Heyvan Pirində qurban kəsəcəklər. Bu, daha maraqlı idi. Gedib mərasimə baxdım, qurbanı kəsdilər, payladılar. Neçə ay idi ki, hava-lar çox qızmar keçirdi, amma gündortadan sonra birdən-birə göy üzünü alan buludlar az qala atom bombası kimi partladı, iki-üç dəqiqə sonra dəhşətli leysan başladı. Bir saat sonra xəbər gəldi ki, dayımı sel aparıb. Meyitini kənddən xeyli aralıda, iki çayın qovuşduğu yerdən tapdılar. Əynində bir-cə əsgər kəməri qalmışdı. Bu, kiçik bir epizoddur, amma bu epizod anamın bütün həyat tərzini dəyişdi və mən böyüyən-dən sonra da o, daim sızıldaya-sızıldaya ağı deyirdi. Bir gün hiss elədim ki, anamın bu ağıla-ryla bağlı bir yazı yazmalıyam. Mənsur şeir də demək olardı. İlk dəfə duyğularımı ifadə et-mək ehtiyacını onda duydum. Ümumiyyətlə, mənim şeirlərim yarıduadır, yarıağı - bir dəfə bu barədə yazmışam...

Bir hadisəni də xatırlayıram, beşinci, ya altıncı sinifdə oxu-yurdum, kəndə fəlc gəlmişdi. Anamla birgə qadınlara qoşu-lub, kəndin o biri başına get-məli oldum. Hərə öz dərdinə baxdırırdı. Birdən fəlc çevrilib mənə diqqətlə nəzər saldı, ana-ma dedi ki, bu uşağın gözlərini qoruyun, onun çörəyi gözündən və qələmindən çıxacaq.

Bu mənada, Orxan Pamuk Ame-rikada yaşamasa idi, türk dili ilə dünya arasındakı səddi qıra bilməyəcəkdi. Bir neçə il əvvəl Elazığda keçirilən Hazar Şiir Akşamında müzakirələrdən biri Çingiz Aytmatovun yaradıcılığı-na həsr olunmuşdu. Ustad özü hələ sağ idi. Söhbət onun Nobelə layiq görülməməsindən düşdü və oradakı çıxışında bildirdim ki, bu mükafat Bakı neftinin he-sabına yaranıb. Sonra Çingiz müəllim məni görüşə dəvət et-di və dedi ki, sən mənə gözəl bir ideya verdin, türk dünyasında Orhan Pamukdan sonra ikinci bir yazıçıya bu ödəli verməyə-cəklər, amma bir halda ki, Nobe-lin tarixi neftdən başlayır və bu gün də Azərbaycanda neft bu-mu yaşanmaqdadır, bəlkə, siz adekvat mükafat təsis edə-siniz. Sonra da əlavə elə-di ki, bu ödəli Heydər Əliyev adına mükafat

fat adlandırılmalıdır və məblə-ği simvolik olaraq Nobelə nə-zərdə tutulduğundan bir manat artıq olsun. O zaman bütün ya-zarların üzü Bakıya tərəf çevri-ləcək. Bakıya qayıdandan sonra eşitdim ki, ölkəmizdə Heydər Əliyev adına mükafat artıq təsis olunub. Hər halda, indi də gec deyil. Nobellərin ədəbiyyata nə dəxli vardı, amma regionda hər kəs bilir ki, Heydər Əliyev sənə-tə necə qiymət verirdi, yazarlara necə yanaşırdı.

- *Bu gün Azərbaycan ədəbiyyatında atalar və oğullar proble-mi nə dərəcədə hiss olunur?*

- Bu, çox normaldır. Bir az yaş-laşandan sonra gənclərimiz biz-dən daha mühafizəkar olacaqlar. Onlar da özlərindən sonra gələ-nlərdən şikayət edəcəklər. Ömür bir göz qırpmında keçir. Mən az qala dünən Azərbaycan yazıçıla-rı içində özümü ən gənc hesab edirdim, amma bu gün hamı-dan yaşlı olmaq təhlükəsi ilə üz-üzəyəm. Gənclik keçəridir, mən bəzən cavanlıq iddiası ilə çıxış edən adamlara diqqət yetirirəm, yaş artıq qırxi, əlini ötürüb, amma ortada bir normal mətn yoxdur. Vaxt gələcək, onlar öz ittihamla-rına görə utanacaqlar. Əlbəttə, istedadlı gənclər də var. Üstəlik, mən tənqiddə dözümlü yanaşma-ğın tərəfdarıyam. Bir şərtlə - tən-qid, irad ola bilər, gərəkdir ki, qəzəb olmasın, təhqir olmasın. Əgər ədəbiyyat adamları da bir-birini sevməyəcəksə, başqaların-dan nə umaq? Yeri gəlmişkən, bugünlərdə "Azərbaycan" jurn-alının bir sayını vərəqləyirdim, çox maraqlı gənc şairləri kəşf edib sevindim, amma sonra gör-düm ki, bu, 2002-ci ildə nəşr olu-nan saydır. Bu gün o imzalardan heç biri görünmür. Bu on dörd ildə görək onlar üzə olaydılar. Ona görə də iddia hələ hər şey demək deyil.

Rəbiqə NAZİMQIZI